

European
Commission

COVID-19

Informacija pasienio darbuotojams ir komandiruotiems darbuotojams

30 Kovo 2020¹
#coronavirus

Informacija pasienio darbuotojams ir komandiruotiems darbuotojams, kuriems taikomi kai kurių ES valstybių narių dėl COVID-19 nustatyti laisvo asmenų judėjimo apribojimai

Esate pasienio darbuotojas? Esate pasienio darbuotojas, jei gyvenate vienoje valstybėje narėje, o dirbate kitoje (t. y. dirbti vykstate į kitą šalį ir reguliariai grįžtate į savo gyvenamąją šalį). Nedarbo atveju pasienio darbuotojams, kurie į savo gyvenamąją vietą grįžta rečiau nei kartą per savaitę, taikomos kitokios bedarbio pašalpų taisyklės.

Esate komandiruotas darbuotojas? Esate komandiruotas darbuotojas, jei vienoje valstybėje narėje esantis jūsų darbdavys laikinai išsiunčia jus į kitą valstybę narę teikti paslaugų. Socialinės apsaugos tikslais komandiruotu darbuotoju esate laikomas, jeigu jūsų darbdavys išsiunčia jus darbdavio vardu vykdyti bet kokią su darbu susijusią veiklą kitoje valstybėje narėje arba jeigu esate savarankiškai dirbantis asmuo ir vykstate į užsienį užsiimti veikla, panašia į tą, kuria paprastai užsiimate savo kilmės valstybėje narėje.

Šiame dokumente pateikiama informacija apie bendrąsias jūsų darbo sutarčiai taikomas taisykles ir galimas sveikatos draudimo ir socialinio draudimo priemones, kurių jums gali tekti imtis. Ši informacija apie jūsų padėtį nėra teisiškai privaloma.

Šis dokumentas nėra skirtas ES piliečiams, gyvenantiems ir dirbantiems valstybėje narėje, kurios piliečiai jie nėra². Tokie ES piliečiai turi teisę būti traktuojami taip pat, kaip ir tos šalies piliečiai. Tokiu atveju kviečiame perskaityti naująsias Sienu valdymo priemonių, skirtų sveikatai apsaugoti ir prekių bei pagrindinių paslaugų prieinamumui užtikrinti, gaires³.

Visų pirma valstybės narės negali neleisti atvykti ES piliečiams, kurie gyvena tų valstybių narių teritorijoje. Jiems gali būti taikomi tokie patys jų teisių (įskaitant jų teisę judėti valstybėje narėje arba išvykti iš jos) apribojimai kaip ir tos šalies piliečiams. Valstybės narės taip pat gali imtis atitinkamų priemonių, pavyzdžiui, reikalauti, kad ES piliečiams būtų taikoma saviizoliacijos arba panašios priemonės, jei tokie reikalavimai taikomi ir tos šalies piliečiams. Taip pat primenama, kad transporto srities darbuotojų atžvilgiu taikomos priemonės yra nustatytos Komisijos komunikate dėl žaliųjų koridorių atvėrimo pagal Sienu valdymo priemonių, skirtų sveikatai apsaugoti ir prekių bei pagrindinių paslaugų prieinamumui užtikrinti, gaires⁴.

1. Komisijos tarnybos nuolat stebi besikeičiančią padėtį ir vertina, ar reikės pateikti papildomos informacijos. Atsižvelgiant į pokyčius, šis dokumentas bus reguliariai atnaujinamas.

2. Tokiems ES darbuotojams užtikrinama apsauga pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančią Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančią Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004 4 30, p. 77).

3. C(2020) 1753 final.

4. https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/legislation/2020-03-23-communication-green-lanes_en.pdf

Darbuotojų naudojimosi laisvo judėjimo teise gairėse nustatytos priemonės, kurių valstybės narės turėtų imtis siekdamos užtikrinti, kad judūs darbuotojai, visų pirma tie, kurių darbas labai svarbus kovoje su koronaviruso pandemija, galėtų pasiekti savo darbo vietas⁵.

Komisija ragina valstybes nares nustatyti nesudėtingas ir greitas sienos kirtimo procedūras, kad būtų užtikrintas sklandus tokių darbuotojų judėjimas, ir imtis konkrečių priemonių, kuriomis ES lygmeniu būtų užtikrintas suderintas požiūris.

Kai kurios šalys nustato savo valdžios institucijų bendradarbiavimo administracinę tvarką ir gaires, kad būtų supaprastintos judiems darbuotojams taikomos socialinės apsaugos procedūros⁶. Komisija pritaria tokioms priemonėms ir drauge su valstybėmis narėmis nustatys geriausią praktiką, kurią būtų galima taikyti ir kitose valstybėse narėse.

JEI ESATE PASIENIO DARBUOTOJAS

Pagal *Sienų valdymo priemonių, skirtų sveikatai apsaugoti ir prekių bei pagrindinių paslaugų prieinamumui užtikrinti, gaires ir Darbuotojų naudojimosi laisvo judėjimo teise COVID-19 protrūkio metu gaires* valstybės narės turėtų leisti pasienio ir sezoniniams darbuotojams kirsti sieną, taip pat nustatyti nesudėtingas ir greitas procedūras, kad būtų užtikrintas sklandus tokių darbuotojų judėjimas.

Jei esate pasienio darbuotojas, kuriam dėl COVID-19 pandemijos darbo vietos valstybė narė ėmė taikyti apribojimus, toliau rasite informacijos apie darbo sąlygas ir socialinės apsaugos aprėptį šiuo laikotarpiu.

Kokie teisės aktai taikomi jūsų darbo sutarčiai?

Pagal ES teisę (Reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės 8 straipsnį) individualioms darbo sutartims paprastai taikoma valstybės narės, kurioje įprastai atliekamas darbas, teisė. Kitaip tariant, jei dėl išvykimo ar atvykimo apribojimų jūs, kaip pasienio darbuotojas, negalite vykdyti savo pareigų pagal darbo sutartį, teisinės negalėjimo dirbti pasekmės bus apibrėžtos valstybės narės, kurioje paprastai atliekate darbą, teisės aktais. Pagal Reglamento (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje 7 straipsnį jums turėtų būti suteikta galimybė naudotis tokiomis pačiomis socialinėmis ir mokesčių lengvatomis, kokias jūsų darbo vietos valstybė narė suteikia vietiniams darbuotojams, kurių judėjimo teisė yra apribota.

Jei esate pasienio darbuotojas, kuris negali dirbti kitoje valstybėje narėje ir turi dirbti nuotoliniu būdu iš savo gyvenamosios valstybės narės, ar turite būti laikomas komandiruoju darbuotoju?

Ne. Pagal Darbuotojų komandiravimo direktyvas⁷ nebūsite laikomas komandiruoju darbuotoju. Tai reiškia, kad gyvenamosios valstybės narės pagrindinės darbo sąlygos jums nebus taikomos, nes toje valstybėje narėje nėra teikiamos paslaugos ir (arba) nėra paslaugų gavėjo. Jūsų darbo sutarčiai ir toliau bus taikoma darbo vietos valstybės narės teisė, nebent su darbdaviu būtumėte sutarę kitaip. Praktiškai tai reiškia, kad tokiu atveju jums nereikia teikti jokio konkretaus prašymo ar formos. Pagal SESV 45 straipsnį ir Reglamento (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje 7 straipsnį jums turėtų būti suteikta galimybė naudotis tokiomis pačiomis socialinėmis ir mokesčių lengvatomis, kokias jūsų darbo vietos valstybė narė suteikia vietiniams darbuotojams, kurių judėjimo teisė

5. C(2020) 2051 final

6. Žr., pavyzdžiui:

Belgija: https://www.international.socialsecurity.be/working_in_belgium/en/archives.html

Prancūzija: <https://travail-emploi.gouv.fr/actualites/presse/communiqués-de-presse/article/covid-19-situation-des-travailleurs-frontaliers>

Vokietija: <https://www.bmas.de/DE/Presse/Meldungen/2020/corona-virus-arbeitsrechtliche-auswirkungen.html>

Nyderlandai: <https://pers.svb.nl/coronavirus-en-wonen-of-werken-over-de-grens-de-sociale-verzekering-verandert-niet/>

7. Direktyva 96/71/EB (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31996L0071>) ir

Direktyva 2014/67/ES (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584454887016&uri=CELEX:32014L0067>)

yra apribota. Kalbant apie dalinį nedarbą, pasienio darbuotojai turi tokias pačias teises kaip ir toje šalyje gyvenantys darbuotojai ir vietiniai darbuotojai⁸. Taip pat atkreipkite dėmesį į tai, kad kai kurios šalys jau susitarė ir nustatė atitinkamą administracinę tvarką, skirtą patvirtinti, jog nuotolinis darbas nereiškia, kad keičiasi kompetentinga šalis⁹.

Jei esate pasienio arba sezoninis darbuotojas ir per šį laikotarpį praradote darbą

Jei esate **pasienio darbuotojas** ir per šį laikotarpį tapote bedarbiu, turėtumėte kreiptis į savo gyvenamosios vietos valstybės narės nedarbo draudimo įstaigą. Turėsite teisę gauti bedarbio pašalpą iš gyvenamosios vietos valstybės narės tokiomis pačiomis sąlygomis kaip tos valstybės narės bedarbiai ir turėtumėte pranešti apie save gyvenamosios vietos valstybės narės įdarbinimo tarnyboms. Jei esate pasienio darbuotojas, kuris į gyvenamosios vietos valstybę narę negrįžta bent kartą per savaitę, galite ieškoti darbo gyvenamosios vietos valstybėje narėje arba paskutinės darbo vietos valstybėje narėje. Turėtumėte kreiptis į tos valstybės narės, kurioje nusprendėte ieškoti darbo, nedarbo draudimo įstaigą. Turėsite teisę gauti bedarbio pašalpą iš šios valstybės narės tokiomis pačiomis sąlygomis kaip tos valstybės narės bedarbiai ir turėtumėte būti tos valstybės narės įdarbinimo tarnybų žinioje.

Jei esate **sezoninis darbuotojas** ir per šį laikotarpį tapote bedarbiu¹⁰, turėtumėte kreiptis į tos valstybės narės, kurioje esate apdraustas, nedarbo draudimo įstaigą. Jei paprastai dirbate ir gyvenate toje pačioje valstybėje narėje, būtent joje ir turėtumėte būti apdraustas. Tokiu atveju turėsite teisę gauti bedarbio pašalpą iš gyvenamosios vietos valstybės narės tokiomis pačiomis sąlygomis kaip tos valstybės narės bedarbiai ir turėtumėte būti gyvenamosios vietos valstybės narės įdarbinimo tarnybų žinioje.

Kokie socialinės apsaugos teisės aktai jums taikomi atsižvelgiant į nacionalinius sienos kirtimo apribojimus ir rekomendacijas dėl nuotolinio darbo COVID-19 pandemijos metu?

Pagal dabartinį scenarijų toliau taikomos Europos socialinės apsaugos koordinavimo taisyklės. Tose taisyklėse atitinkamiems darbuotojams suteikiama tam tikro lankstumo, kad jie galėtų likti apdrausti valstybėje narėje, kurioje buvo apdrausti iki COVID-19 pandemijos protrūkio. Priklausomai nuo darbuotojų padėties gali būti taikomi toliau nurodyti scenarijai ir sprendimai.

Jei esate pasienio darbuotojas, dirbantis tik valstybėje narėje, kuri nėra jūsų gyvenamosios vietos valstybė narė

Šiuo metu esate apdraustas valstybėje narėje, kurioje dirbate. Jei šiuo metu negalite dirbti valstybėje narėje, kurioje paprastai dirbate, ir laikinai turite dirbti iš namų, taikytini teisės aktai, susiję su jūsų socialine apsauga, iš esmės neturėtų pasikeisti, nes tokia padėtis yra laikina. Ir toliau turėsite teisę į visas valstybės narės, kurioje dirbate, socialinės apsaugos išmokas.

JEI ESATE DARBUOTOJAS, VYKDANTIS VEIKLĄ DVIEJOSE AR DAUGIAU VALSTYBIŲ NARIŲ

Jei dirbate tiek darbo vietos valstybėje narėje, tiek gyvenamojoje valstybėje narėje ir esate apdraustas darbo vietos valstybėje narėje, nes jūsų veikla gyvenamojoje valstybėje narėje sudaro nedidelę dalį visos veiklos (neviršija 25 proc. darbo laiko)

Šiuo metu esate apdraustas valstybėje narėje, kurioje dirbate. Dabar, kai veikla jūsų gyvenamojoje valstybėje narėje didės, ji gali tapti pakankamai didele (t. y. viršyti 25 proc. viso darbo laiko per 12 mėnesių laikotarpį). Tokiu atveju pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 13 straipsnį jūsų gyvenamosios vietos valstybės narės teisės aktai galėtų būti

8. Pagal SESV 45 straipsnį ir Reglamento (ES) Nr. 492/2011 7 straipsnį.

9. Pavyzdžiui, tokias gaires paskelbė Belgija, Prancūzija, Vokietija ir Nyderlandai. Nuorodos pateiktos 5 išnašoje.

10. Tai reiškia, kad tapote bedarbiu tiek sezoninio darbo valstybėje narėje, tiek savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

taikomi tik tada, kai vidutinis darbo laikas per 12 mėnesių laikotarpį viršija 25 proc. viso jūsų darbo visose valstybėse narėse laiko. Todėl tai, kad kitas kelias savaites didelę dalį veiklos vykdysite savo gyvenamojoje valstybėje narėje, neturėtų daryti poveikio jūsų socialinės apsaugos padėčiai. Jau turėtumėte turėti perkeliamąjį dokumentą (PD) A1, pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 13 straipsnį išduotą darbo vietos valstybės narės kompetentingos įstaigos.

Jei dirbate tiek darbo vietos valstybėje narėje, tiek gyvenamojoje valstybėje narėje ir esate apdraustas gyvenamojoje valstybėje narėje, nes jūsų veikla toje valstybėje narėje jau dabar sudaro pakankamai didelę veiklos dalį (viršija 25 proc. jūsų darbo laiko)

Šiuo metu esate apdraustas gyvenamojoje valstybėje narėje. Jau turėtumėte turėti perkeliamąjį dokumentą (PD) A1, pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 13 straipsnį išduotą gyvenamosios valstybės narės kompetentingos įstaigos. Pasienio apribojimai ir nuotolinis darbas neturėtų daryti poveikio jūsų socialinės apsaugos aprėpčiai.

Ką daryti, jei pirmiau nurodyti scenarijai jūsų atveju netaikytini ir jei dėl COVID-19 pandemijos gali pasikeisti socialinio draudimo valstybė narė?

Jeigu pirmiau nurodyti scenarijai jūsų atveju netaikytini ir jei dėl to gali pasikeisti jūsų socialinio draudimo valstybė narė, galite paprašyti darbdavio pateikti prašymą jūsų pasirinktos valstybės narės kompetentingai institucijai, kad jums būtų toliau taikomi tos valstybės narės teisės aktai. Teikdamas prašymą darbdavys turėtų nurodyti, kad jums būtų palankiausia likti apdraustam valstybėje narėje, kurioje esate apdraustas¹¹.

Ką daryti, jei susirgčiau būdamas darbo vietos valstybėje narėje arba dirbdamas nuotoliniu būdu iš gyvenamosios vietos valstybės narės?

Jei dirbate vienoje ES šalyje, o gyvenate kitoje, turite teisę į sveikatos priežiūros paslaugas abiejose šalyse.

Veikiausiai jau esate užsiregistravęs darbo vietos šalyje ir iš savo sveikatos draudimo įstaigos esate gavęs formą S1 (jei to dar nesate padaręs, turėtumėte užsiregistruoti, paprašyti tokios formos ir pateikti ją bet kuriai savo gyvenamosios šalies sveikatos draudimo įstaigai). Ši forma suteikia jums teisę gauti sveikatos priežiūros paslaugas šalyje, kurioje gyvenate, tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir toje šalyje apdrausti tos šalies piliečiai.

Informacija apie perkeliamąjį dokumentą A1 ir nacionalinius informacinius centrus

Daugiau informacijos apie perkeliamąjį dokumentą A1 pateikiama adresu

<https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=en>

Išsamiau apie socialinio draudimo įstaigą, atsakingą už perkeliamojo dokumento A1 išdavimą:

https://europa.eu/youreurope/citizens/work/social-security-forms/contact_points_pd_a1.pdf

JEI ESATE KOMANDIRUOTAS DARBUOTOJAS

Ar turite laikytis priimančiosios valstybės narės darbo taisyklių?

Jei esate valstybėje narėje, į kurią darbdavio siuntimu atvykote teikti paslaugų (priimančioji valstybė narė) ir kurioje toliau dirbsite, bus toliau taikomi priimančiosios valstybės narės teisės aktai, kuriais reglamentuojamos pagrindinės darbo sąlygos (minimalus darbo užmokestis, maksimalus darbo ir minimalus poilsio laikas, sveikatos, saugos ir higienos darbe taisyklės ir t. t.). Jei dėl COVID-19 nulemtų apribojimų negalite patekti į darbo vietą, turite laikytis priimančiosios valstybės narės taisyklių. Tačiau teisę gauti socialinio draudimo išmokas ir toliau turėsite toje valstybėje narėje, kurioje mokate socialinio draudimo įmokas, o ne priimančiojoje valstybėje narėje.

11. Daugiau informacijos apie galimas išimtis taip pat rasite Darbuotojų naudojimosi laisvo judėjimo teise gairių 2 dalyje.

Kokie socialinės apsaugos teisės aktai jums taikomi atsižvelgiant į nacionalinius sienos kirtimo apribojimus ir rekomendacijas dėl nuotolinio darbo COVID-19 pandemijos metu?

Jei esate komandiruotas darbuotojas ir veiklą pradėjote prieš prasidedant COVID-19 pandemijai

Jei esate komandiruotas darbuotojas ir veiklą kitoje valstybėje narėje pradėjote iki COVID-19 pandemijos protrūkio, jokie nacionaliniai sienos kirtimo apribojimai jums neturėtų daryti poveikio, jei fiziškai jau esate toje valstybėje narėje, į kurią esate komandiruotas. Komandiravimo laikotarpis tęsis, kaip nurodyta perkeliamajame dokumente A1, ir toliau būsite apdraustas valstybėje narėje, kurioje yra įsisteigęs jūsų darbdavys, arba kurioje paprastai esate apdraustas kaip savarankiškai dirbantis asmuo.

Jei esate komandiruotas darbuotojas ir veiklą pradėjote prieš prasidedant COVID-19 pandemijai, tačiau, pavyzdžiui, ne darbo laikotarpiais vykstate į kitą valstybę narę

Jei esate komandiruotas darbuotojas ir veiklą kitoje valstybėje narėje pradėjote iki COVID-19 pandemijos protrūkio ir jei išvyksite iš valstybės narės, į kurią esate komandiruotas, o vėliau norėsite vėl į ją patekti, jums gali būti neleista tą padaryti. Taip būtų tuo atveju, jei vykdate veiklą valstybėje narėje, nustačiusioje nacionalinius atvykimo apribojimus asmenims, kurie atvyksta iš kitos šalies arba iš paveiktų regionų. Todėl prieš išvykdamas iš valstybės narės, į kurią esate komandiruotas, turėtumėte pasiteirauti atitinkamų institucijų, ar jums bus suteikta galimybė grįžti. Jei jums neleidžiama patekti į šalį ir todėl negalite tęsti komandiravimo laikotarpio, jūsų darbdavys turėtų kreiptis į perkeliamąjį dokumentą A1 išdavusią kompetentingą įstaigą, kuri pateiks tolesnius nurodymus.

Jei esate komandiruotas darbuotojas ir veiklą planuojate pradėti COVID-19 pandemijai pasibaigus

Jei esate komandiruotas darbuotojas ir veiklą planuojate pradėti COVID-19 pandemijai pasibaigus, jūsų komandiravimo laikotarpio pradžia gali būti atidėta dėl tam tikrų valstybių narių nustatytų atvykimo į šalį apribojimų. Tokiu atveju jūsų darbdavys arba jūs pats kaip savarankiškai dirbantis asmuo dėl papildomų nurodymų turėtumėte kreiptis į valstybės narės kompetentingą įstaigą, išdavusią perkeliamąjį dokumentą A1.

Jei esate sezoninis darbuotojas ir veiklą turėjote pradėti COVID-19 pandemijos metu arba jai pasibaigus

Jei esate sezoninis darbuotojas ir veiklą valstybėje narėje, kurioje dirbate sezoninį darbą, planuojate pradėti COVID-19 pandemijos metu arba jai pasibaigus, jūsų sezoninio darbo laikotarpio pradžia gali būti atidėta dėl tam tikrų valstybių narių nustatytų atvykimo į šalį apribojimų. Tokiu atveju dėl papildomų nurodymų turėtumėte kreiptis į savo darbdavį valstybėje narėje, kurioje dirbate sezoninį darbą.¹²

12. Daugiau informacijos apie sezoninius darbuotojus taip pat rasite Darbuotojų naudojimosi laisvo judėjimo teise gairių 3 dalyje.

Laisvo judėjimo apribojimai, kuriuos valstybės narės nustatė prasidėjus dabartinei COVID-19 krizei

Pagal SESV 45 straipsnio 3 dalį ir Direktyvą 2004/38/EB laisvo darbuotojų judėjimo teisės apribojimai gali būti nustatyti viešosios tvarkos ar vidaus saugumo sumetimais, įskaitant užkrečiamųjų ligų keliamą pavojų. Tačiau tie apribojimai turi būti suvokiami siaurai¹³ ir turi būti būtini, proporcingi ir grindžiami objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais.

Turite klausimų apie ES? Jums padės informacijos centro „Europe Direct“ specialistai

europa.eu/european-union/contact_lt

13. Žr. sujungtas bylas 115/81 ir 116/81 Adoui and Cornuaille, EU:C:1982:183

© Europos Sąjunga, 2020 m.

Šį dokumentą pakartotinai naudoti leidžiama, jei tinkamai nurodoma autorystė ir visi pakeitimai (licencija „Creative Commons Attribution 4.0 International“). Norint naudoti ar atgaminti medžiagą, kuri nepriklauso ES, gali reikėti gauti atitinkamų autorių teisių turėtojų leidimą.

Jei nenurodyta kitaip, visų vaizdų autorių teisės priklauso Europos Sąjungai. Autorių teisės į piktogramas priklauso įmonei „Flaticon“. Visos teisės saugomos.